

Міністерство охорони здоров'я України
Івано-Франківський національний медичний університет
Кафедра клінічної анатомії та оперативної хірургії



СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Сучасні аспекти клінічної анатомії

Освітньо-професійна програма вищої освіти підготовки фахівців	
Рівень вищої освіти	Третій (освітньо-науковий)
Кваліфікація освітня	Доктор філософії
Галузь знань	22 Охорона здоров'я
Спеціальність	222 Медицина

Затверджено на засіданні
центральної методичної Ради

Протокол № 5
від 30.06 2020 р.

Голова ЦМР

РОЗРОБНИКИ:

Ю. І. Попович, д. мед. н., проф., завідувач кафедри клінічної анатомії та оперативної хірургії ІФНМУ.

В. О. Кавиш, к.мед.н., доцент кафедри клінічної анатомії та оперативної хірургії ІФНМУ.

В. М. Федорак, к.мед.н., доцент кафедри клінічної анатомії та оперативної хірургії ІФНМУ.

Івано-Франківськ – 2020

Сторінка 1 з 45

Силабус навчальної дисципліни «Сучасні аспекти клінічної анатомії» для аспірантів та пошукачів кафедри клінічної анатомії та оперативної хірургії ІФНМУ, освітньої кваліфікації доктора філософії, галузі знань «Охорона здоров'я», спеціальності 222 «Медицина».

Редакція 2020

Обговорено та ухвалено на засіданні кафедри
клінічної анатомії та оперативної хірургії

Протокол № 12 від 27 травня 2020 р.

Завідувач кафедри



професор Попович Ю.І.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація навчальної дисципліни
3. Мета та цілі навчальної дисципліни
4. Компетентності та результати навчання
5. Організація навчання
 - 5.1. Структура навчальної дисципліни
 - 5.2. Тематичні плани
 - 5.2.1. Тематичний план лекцій
 - 5.2.2. Тематичний план практичних занять
 - 5.2.3. Тематичний план самостійної позааудиторної роботи
 - 5.3. Методи навчання
 - 5.4. Система оцінювання
 - 5.4.1. Оцінювання поточної навчальної діяльності
 - 5.4.2. Підсумковий контроль знань, його форми та оцінювання
6. Політика навчальної дисципліни
7. Перелік навчально-методичної літератури
 - 7.1. Основна
 - 7.2. Додаткова
 - 7.3. Інформаційні ресурси

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ

Назва дисципліни	Сучасні аспекти клінічної анатомії
Викладачі	д.мед.н., професор Попович Ю.І. к.мед.н., доцент Кавин В.О. к.мед.н., доцент Федорак В.М.
Контактний телефон кафедри	54-50-74
Е-mail кафедри	operative@ifnmu.edu.ua
Формат дисципліни	практичні заняття, самостійна робота
Обсяг дисципліни	12 кредитів ECTS
Посилання на навчально-методичні ресурси відповідної сторінки кафедри на офіційному сайті ІФНМУ (Календарно-тематичні плани, методичні вказівки до практичних занять, методичні вказівки до СПРС, матеріали до підсумкового контролю, база тестових завдань тощо)	https://ifnmu.sharepoint.com/KKAtOH/SitePages/Домашня%20сторінка.aspx?RootFolder=%2FKKAtOH%2FShared%20Documents%2FАспіранти%20%28здобувачі%29&FolderCTID=0x01200083E31352042A454492A95889EF12AB76&View=%7BCECF1ECB4-8840-4510-83B1-015282CF6B7F%7D
Матеріально-технічне забезпечення	1) мультимедійні презентації; 2) база ситуаційних задач та тестів; 3) питання програмованого тестового контролю; 4) електронні варіанти атласів, підручників, монографій;

2. АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОГО КУРСУ

Навчальна дисципліна “Сучасні аспекти клінічної анатомії” вивчається аспірантами (пошукачами) ступеня доктора філософії із спеціальності “Медицина” у третьому семестрі другого курсу й забезпечує базові знання з клінічної анатомії у сфері охорони здоров'я, які необхідні для досягнення ступеня доктора філософських наук.

Курс спрямований на професійну направленість дисципліни основаної на визначенні, яке говорить, що клінічна анатомія є сходиною, яка залучає майбутніх лікарів до обраної ними професії. Вона покликана розвивати у аспірантів і пошукачів – медиків цілісну природничо – наукову уяву про життя. За допомогою отриманих знань майбутній науковець зможе вірно розібратися в структурних механізмах різних захворювань і науково вирішувати питання їх діагностики і патогенетичного лікування.

Також дана дисципліна передбачає здобуття та поглиблення комплексу знань, вмінь, навичок та інших здібностей, достатніх для продукування нових ідей, розв'язання комплексних завдань з цієї дисципліни, оволодіння методологією наукової та педагогічної діяльності, а також проведення власного наукового дослідження, що розв'язує актуальне наукове завдання клінічної анатомії, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

Навчальна дисципліна “Сучасні аспекти клінічної анатомії” тісно інтегрується з, нормальною фізіологією, патологічною фізіологією, функціональною анатомією, патологічною анатомією, топографічною анатомією та оперативною хірургією.

В аспекті змістового наповнення навчальний курс тісно пов'язаний із загальномедичними дисциплінами, що вивчаються у вищому медичному закладі.

3. МЕТА ТА ЦІЛІ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета навчальної дисципліни дати майбутнім науковцям конкретні знання і вміння з клінічної анатомії – тверду основу і фундамент всіх медичних знань, відповідно до спеціальності, необхідну для обґрунтування клінічного діагнозу, розуміння патогенезу різних захворювань, розвитку можливих ускладнень, а також вибору найбільш раціонального лікування, в т.ч. оперативного.

Цілі навчальної дисципліни:

- На основі опису форм і структур окремих ділянок привити аспірантам (пошукачам) синтетичне розуміння будови ділянок, органів, систем органів і організму в цілому, тобто виявити взаємозв'язки органів і систем, зв'язок між структурою і функцією, а також у клінічному аспекті і в єдності з навколишнім середовищем.
- Забезпечити засвоєння вміння інтерпретувати топографоанатомічні взаємозв'язки з позицій варіаційної та вікової клінічної анатомії, елементів топографічної анатомії живого людського організму, даних про форми мінливості і вади розвитку, необхідних для успішного вивчення клінічних дисциплін. Дати майбутнім лікарям вірне розуміння норми, варіантів норми для наступного успішного вивчення патології.
- формування вмінь застосовувати знання з клінічної анатомії для обґрунтування діагнозу та розуміння патогенезу різних патологічних процесів, формування вмінь вибору найбільш раціональних методів хірургічного втручання;
- Розкрити прогресивне теоретичне і практичне значення досягнень біології і клінічної анатомії, показати їх справжню науковість; підкреслити пріоритет вітчизняних вчених в різних ділянках клінічної анатомії.

4. КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Курс за вибором із циклу професійного спрямування «Сучасні аспекти клінічної анатомії» направлений на оволодіння аспірантами (пошукачами) такими **компетентностями**:

інтегральна компетентність:

ІК Здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі дослідницько-інноваційної та професійної медичної діяльності, проводити оригінальне наукове дослідження в галузі охорони здоров'я на основі глибокого переосмислення наявних та створення нових цілісних теоретичних або практичних знань та/або професійної практики із наступною інтеграцією у світовий науковий простір через друковані праці.

загальні компетентності:

ЗК 1. Здатність до науково-професійного вдосконалення.

ЗК 2. Здатність до пошуку, обробки та аналізу наукової інформації з різних джерел.

ЗК 3. Здатність генерувати нові ідеї, розробляти та управляти проєктами.

ЗК 4. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 5. Здатність здійснювати аналітичну та експериментальну наукову діяльність, організовувати, планувати та прогнозувати результати наукових досліджень.

ЗК 7. Здатність використовувати академічну українську та іноземну мову з метою здійснення наукової комунікації, міжнародного співробітництва, відстоювання власних наукових поглядів у професійній, науковій і педагогічній діяльності.

ЗК 8. Уміння спілкуватися у професійному середовищі та з представниками інших професій у національному та міжнародному контексті.

ЗК 9. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій у науковій діяльності, пошуку та критичному аналізі інформації.

Спеціальні (фахові) компетентності:

1. СК 1. Здатність до розуміння предметної області за обраним науковим напрямом медицини та освітньою діяльністю в галузі охорони здоров'я.
2. СК 2. Здатність виявляти потребу в додаткових знаннях у сфері медицини та за напрямком наукових досліджень, генерувати наукові гіпотези.
3. СК 3. Здатність формулювати дослідницьке питання, його новизну, розробляти проєкт наукового дослідження.
4. СК 4. Здатність обирати методи та кінцеві точки дослідження відповідно до цілей і завдань наукового проєкту.
5. СК 5. Володіння сучасними методами наукового дослідження в медицині.
6. СК 6. Здатність інтерпретувати результати наукових досліджень, проводити їхній аналіз та узагальнення з дотриманням основ академічної чесності та норм законодавства.
7. СК 7. Здатність до впровадження нових наукових відомостей у науку, освіту та інші сфери суспільства.
8. СК 8. Здатність презентувати результати наукових досліджень в усній та письмовій формах відповідно до національних та міжнародних стандартів.
9. СК 9. Здатність до організації та реалізації викладацької діяльності, з дотриманням принципів рівності, справедливості та відсутності дискримінації в педагогічній діяльності за фахом.
10. СК 10. Лідерство у розробці та впровадженні інновацій і їхнє використання в професійній медичній діяльності. Лідерство у керуванні колективом.

11. СК 11. Здатність дотримуватися принципів етики та академічної доброчесності.
12. СК 12. Спроможність брати участь у різних формах наукової комунікації (конференції, круглі столи, дискусії, наукові публікації) у сфері власного наукового дослідження, медицини та охорони здоров'я загалом.

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Навчальна дисципліна «Сучасні аспекти клінічної анатомії» скерована на досягнення аспірантами (пошукачами) наступних програмних **результатів навчання**:

ПРН 1. Володіти концептуальними та методологічними знаннями при виконанні наукових досліджень у медицині.

ПРН 2. Здатність демонструвати значну авторитетність, інноваційність, високий ступінь самостійності при проведенні наукового дослідження в медицині.

ПРН 3. Виявляти невирішені проблеми медичної науки та практики, формулювати питання та визначати шляхи їхнього рішення.

ПРН 4. Інтерпретувати та аналізувати інформацію з використанням новітніх інформаційних технологій.

ПРН 5. Вміти генерувати нові ідеї чи процеси у передових контекстах професійної та наукової діяльності.

ПРН 6. Формулювати наукові гіпотези, мету і завдання наукового дослідження.

ПРН 7. Розробляти дизайн та план наукового дослідження.

ПРН 8. Організовувати та виконувати оригінальне наукове дослідження.

ПРН 9. Пояснювати принципи, специфічність та адекватність методів дослідження, інформативність обраних показників.

ПРН 10. Володіти, вдосконалювати та впроваджувати нові методи дослідження за обраним напрямом наукового дослідження та освітньої діяльності.

ПРН 11. Застосовувати знання та розуміння для аналізу результатів наукових досліджень, уміти аналізувати, використовувати методи статистичного дослідження.

ПРН 12. Впроваджувати результати наукових досліджень у освітній процес, медичну практику та різні інституції суспільства.

ПРН13. Презентувати на високому рівні результати наукових досліджень у формі усних та постерних доповідей, публікацій.

ПРН 14. Користуватися основами патентознавства та захисту інтелектуальної власності.

ПРН 15. Розвивати та використовувати комунікацію в науково-професійному середовищі й громадській сфері.

ПРН 16. Демонструвати безперервний розвиток та самовдосконалення інтелектуального і загальнокультурного рівня, самореалізацію та високу ділову репутацію.

ПРН 18. Мати навички міжособистісних взаємодій у науковому середовищі, організувати роботу колективу, формуючи чіткі правила комунікації всередині та сприятливий мікроклімат для конструктивної взаємодії учасників.

ПРН 19. Дотримуватися етичних принципів при роботі з пацієнтами, лабораторними тваринами.

ПРН 20. Дотримуватися академічної та професійної доброчесності, впроваджувати політику академічної доброчесності в наукову, професійну та викладацьку діяльність, нести відповідальність за достовірність отриманих наукових результатів, вміти планувати і проводити заходи направлені на недопущення проявів академічної недоброчесності..

5. ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

5.1. Структура навчальної дисципліни

Структура навчальної дисципліни	Кількість годин, з них				Рік навчання	Вид контролю
	Всього	Аудиторних		СРС		
		Лекцій	Практ. занять			
	180	20	100	60	2	
Кредитів ECTS	6					
Заліковий кредит Модуль 1 Сучасні аспекти клінічної анатомії голови, шиї і грудей.	78=2,5 кр.	12	42	24		Підсумковий модульний контроль
Заліковий кредит: Модуль 2 Сучасні аспекти клінічної анатомії ділянок живота, тазу та кінцівок.	102=3,5 кр.	8	58	36		Підсумковий модульний контроль
						Іспит

5.2. ТЕМАТИЧНІ ПЛАНИ

5.2.1. Тематичний план лекцій

№	Тема	К-сть год.
	I семестр	
	Модуль 1.	
	Сучасні аспекти клінічної анатомії голови, шиї і грудей.	
1	Предмет і завдання клінічної анатомії. Етапи становлення і розвитку клінічної анатомії. Методи вивчення людського тіла в КА Загальні закономірності пошарової будови тіла людини. Науково-технічний прогрес у розробці питань клінічної анатомії. Експериментальна медицина. Сучасні аспекти клінічної анатомії голови. Загальні дані про топографію голови. Межі, поділ на ділянки, розміри, методи вимірювання. Форми мінливості (конституційна, вікова, статева). Особливості клінічної анатомії мозкового відділу голови. Лобнотім'янопотилична, скронева та соскоподібна ділянки. Особливості клінічної анатомії мозку та його оболонок. Оболони мозку, міжоболонні простори, гематоми. Основні борозни, звивини головного мозку його кровопостачання у нормі та при порушеннях кровообігу. Схема черепно-мозкової топографії. Ліквородинаміка та клінічне значення її порушень.	2
2	Сучасні аспекти клінічної анатомії лица. Загальна характеристика лица. Форми анатомічної мінливості лица. Топографо-анатомічні особливості лица. Пошарова будова. Ділянки бокового відділу лица: щоки, білявушножувальна, глибока. Ділянки переднього відділу лица: очноямкова, носа, рота, підочноямкова, підборідна. Анатомічне обґрунтування методів провідникової анестезії на лиці. Клітковинні	2

	простори голови та їх сполучення, як місця локалізації та поширення гнійних процесів на лиці.	
3	Сучасні аспекти клінічної анатомії шиї. Загальна характеристика шиї та її прикладне значення: орієнтири, межі, фасції шиї, поділ на ділянки та трикутники. Над- і під'язикові ділянки. Клітковинні простори, як місця виникнення і поширення гнійних процесів і гематом та топанатомічні доступи до них. Основні судинно-нервові пучки шиї, обґрунтування доступів до них при пошкодженні, колатеральний кровообіг при порушенні кровоплину. Особливості КА органів шиї, обґрунтування доступів до них та виконання операцій: гортань, трахея, щитоподібні та прищитоподібні залози, стравохід. КА блукаючого нерва і симпатичного стовбура на шиї та обґрунтування виконання вагосимпатичної блокади на шиї. Топографія шийної частини грудної протоки, Лімфатичні вузли шиї.	2
4	Сучасні аспекти клінічної анатомії грудної ділянки, плеври та легень. Загальна характеристика грудей: межі, форма, лінії. Особливості пошарової будови грудної стінки та її прикладне значення. Діафрагма. Топографія грудної порожнини: плевра та види пневмотораксів; легені та їх корені. Особливості будови молочної залози та клініко-анатомічна класифікація маститів. Обґрунтування розрізів при маститах, при плевральній пункції, пораненнях грудної стінки та різних видів торакотомії.	2
5	Актуальні питання КА середостіння. Загальна характеристика середостіння. Визначення, поділ, клітковинні простори та їх практичне значення. Особливості клінічної анатомії перикарду і серця: положення, скелетотопія, кровопостачання, іннервація; пазухи перикарду. Практичне значення КА грудного відділу стравоходу.	2

	Топанатомічне обґрунтування виконання пункції перикарду, доступів до перикарду, серця та стравоходу. КА поняття про вроджені і набуті вади серця (незарощення боталової протоки, коаркція аорти, стеноз устя легеневої артерії, тріаду, тетраду та пентаду Фало). Поняття про реваскуляризацію серця.	
	Всього у I семестрі:	10
	II - семестр	
	Модуль 2.	
	Сучасні аспекти клінічної анатомії ділянок живота, таза та кінцівок.	
6.	Сучасні аспекти КА передньо-бокової стінки живота, поперекової ділянки і заочеревинного простору. Основи КА передньо-бокової стінки живота: межі, орієнтири і поділ; особливості пошарової будови; слабкі місця, як анатомічні передумови виникнення гриж передньо-бокової стінки живота; поняття про лапаротомії. Поняття про грижі (кили): визначення, класифікація. Особливості КА поперекової ділянки: межі, поділ на ділянки; особливості пошарової будови, слабкі місця. Заочеревинний простір: фасції і шари заочеревинної клітковини, поняття про паранефрити та параколіти. Особливості топанатомії нирок: скелетотопія і синтопія, будова і положення та їх варіанти, кровопостачання, венозний відтік. Особливості топанатомії сечоводів і їх практичне значення. Топанатомічне обґрунтування доступів до нирок та сечоводів.	2
7.	Сучасні аспекти КА порожнини живота. Поняття про порожнини живота, черевну та очеревинну. Особливості топографічної-анатомії черевної порожнини і її вміст; поділ на поверхи, утворення	2

	<p>очеревини і їх значення. Канали і кишені. Локалізація і шляхи поширення гнійних процесів в черевній порожнині. Загальні закономірності кровопостачання, лімфовідтоку та іннервації органів черевної порожнини. Критичні точки кровопостачання товстої кишки. Порто-кавальні та кава-кавальні анастомози. Клінічна інтерпретація іннервації органів черевної порожнини. Особливості КА кишечника, шлунка, печінки, жовчного міхура, жовчовивідних шляхів, підшлункові залози і селезінки. Печінка: синтопія; скелетотопія та варіантна анатомія; фіксаційний апарат; поділ, особливості кровопостачання, іннервації та лімфовідтоку. Жовчний міхур: відношення до очеревини, варіантна анатомія; особливості кровопостачання та іннервації. Жовчні шляхи; синтопія, варіантна анатомія.</p>	
8.	<p>Актуальні питання КА малого тазу і промежини. Топографічна анатомія тазу: зовнішні орієнтири, кістково-м'язова основа, діафрагма тазу, фасції, форми мінливості (статева, індивідуальна, вікова). Поділ на поверхи малого тазу: очеревинний, підочеревинний, підшкірний. Органи, судини, нерви і лімфатичні судини, клітковинні простори тазу і їх клінічне значення. КА промежини: анатомічна і акушерська промежини, межі, поширення будова, органи. Статеві відмінності. Особливості топографічної анатомії сечового міхура і прямої кишки. Топографічноанатомічне обґрунтування оперативних доступів до органів малого тазу, клітковинних просторів при гнійних процесах тазу та виконання пункції сечового міхура.</p>	2

9	<p>Сучасні аспекти КА кінцівок. Топографо-анатомічне обґрунтування операцій на судинах і нервах. Закономірності розташування судин і нервів. Закони Пирогова Закони Лесгафта. Доступи до судинно-нервових пучків. Анатомо-фізіологічні передумови розвитку колатерального кровообігу та особливостей виконання операцій на нервах. Вимоги до операцій на сухожилках. Прикладне значення топографічної анатомії довгих трубчастих кісток і суглобів. Клінічні аспекти топографічної анатомії кісток і суглобів та доступів до них. Анатомо-фізіологічні особливості перебігу патологічних процесів та оперативних втручань на довгих трубчастих кістках і суглобах.</p>	2
10	<p>Сучасні аспекти КА кінцівок. Фасціальні - клітковинні простори і канали та їх роль у розвитку і поширенні гнійників та гематом на верхній кінцівці: долоні, передпліччі, ліктьовій ямці, плечі, пахвовій ямці; на нижній кінцівці: сіднична ділянка, стегно, підколінна ямка, гомілка і стопа.</p>	2

	Всього у II семестрі: 10
	Всього: 20

5.2.2. Тематичний план практичних занять

З дисципліни «Сучасні аспекти клінічної анатомії» для аспірантів та здобувачів
(очна та заочна форми навчання)

№	Тема практичного заняття	К-сть год.
I семестр		
Модуль 1. Сучасні аспекти клінічної анатомії голови, шиї і грудей.		
1	Сучасні аспекти клінічної анатомії голови. Загальні дані про топографію голови. Межі, поділ на ділянки, розміри, методи вимірювання. Форми мінливості (конституційна, вікова, статева). Особливості клінічної анатомії мозкового відділу голови. Лобнотім'янопотилична ділянка. Скренева ділянка. Соскоподібна ділянка.	4
	Особливості КА мозку та його оболонок. Оболонки мозку, міжоболонкові простори, гематоми. Основні борозни, звивини головного мозку його кровопостачання у нормі та при порушеннях кровообігу. Схема черепно-мозкової топографії. Ліквородинаміка та клінічне значення її порушень	
2	Клінічна анатомія мозочка, його зовнішня і внутрішня будова. Ядра, ніжки, їх сполучення, склад. Перешийок ромбоподібного мозку. Четвертий шлуночок. Середній мозок. Покрівля середнього мозку. Ніжки і водопровід мозку.	4
	Будова нижньої поверхні головного мозку. Анатомія стовбура головного мозку. Довгастий мозок, його зовнішня і внутрішня	

	будова. Будова моста. Сітчастий утвір. Проміжний мозок. Будова таламуса, епі-, метаталамуса. Гіпоталамус. Ядра гіпоталамуса. Гіпофіз. Шишкоподібне тіло (епіфіз). Третій шлуночок.	
3	Сучасні аспекти КА лиця. Загальна характеристика лиця. Форми анатомічної мінливості лиця. Топографо-анатомічні особливості лиця поверхневих утворень бокової ділянки лиця. Пошарова будова. КА особливості розкриття клітковинних просторів та гнійного паротиту. Особливості КА глибокої ділянки лиця. Глибокі флегмони та анатомічні шляхи їх розкриття. КА обґрунтування виконання центральної провідникової анестезії гілок трійчастого нерва.	4
4	Актуальні питання КА передньої ділянки лиця. Ділянки переднього відділу лиця: очноямкова, підочноямкова, підборідна. КА обґрунтування виконання блокади кінцевих гілок трійчастого нерва. Особливості КА ділянки рота. Клітковинні простори голови та їх сполучення, як місця локалізації та поширення гнійних процесів на лиці. Анатомічне обґрунтування черезротових та позаротових методів провідникової анестезії.	4
5	Актуальні питання КА передньої ділянки лиця. Ділянка носа та приносові пазухи. Сучасні аспекти клінічної анатомії шиї. Загальна характеристика шиї та її прикладне значення: орієнтири, межі, фасції шиї, поділ на ділянки та трикутники. Особливості КА медіального трикутника шиї.	4
6	КА латерального трикутника шиї. КА блукаючого нерва і симпатичного стовбура на шиї та обґрунтування виконання вагосимпатичної блокади на шиї. Особливості КА органів шиї, обґрунтування доступів до них та виконання операцій: гортань, трахея, щитоподібні та прищитоподібні	4

	залози, стравохід.	
7	Основні судинно-нервові пучки шиї, обґрунтування доступів до них при пошкодженні, колатеральний кровообіг при порушенні кровоплину. Особливості КА задньої ділянки шиї. Клінічне значення шийного відділу хребта.	4
8	Сучасні аспекти клінічної анатомії грудної ділянки. Загальна характеристика грудей: межі, форма, лінії. Особливості пошарової будови грудної стінки та її прикладне значення. КА діафрагми, слабкі місця. Сучасні аспекти клінічної анатомії плеври та легень. Пневмоторакси. Анатомічне обґрунтування виконання плевральної пункції, а також розрізів при пораненнях грудної стінки та різних видів торакотомії. Рентгенанатомія органів дихальної системи.	4
9	Особливості будови молочної залози, її лімфовідтоку. Клінічне значення. Клініко-анатомічна класифікація маститів. Анатомічне обґрунтування виконання розрізів при маститах. Актуальні питання КА середостіння. Загальна характеристика середостіння. Визначення, поділ, клітковинні простори та їх практичне значення. Особливості клінічної анатомії органів та утворень переднього середостіння.	4
10	Особливості клінічної анатомії перикарду і серця: положення, скелетотопія, кровопостачання, іннервація; пазухи перикарду. КА поняття про вроджені і набуті вади серця. Поняття про реваскуляризацію серця. Рентгенанатомія перикарда і серця. Особливості клінічної анатомії органів та утворень заднього середостіння. Практичне значення КА грудного відділу стравоходу.	4

11	Підсумковий модульний контроль 1 (тестовий контроль, здавання практичних навичок і теоретична частина).	2
	Всього за модуль - 1	42
II семестр		
	Модуль 2.	
	Сучасні аспекти клінічної анатомії ділянок живота, таза та кінцівок.	
12	Клінічна анатомія передньо-бокової стінки живота, проекція органів черевної порожнини і топоанатомічне обґрунтування доступів до них.	4
	Клінічна анатомія пахвинної ділянки. Поняття про грижі. Клінічна анатомія пахвинних гриж.	
13	Клінічна анатомія стегнових, пупкових гриж (кил) та білої лінії живота. Операції на них.	4
	Сучасні аспекти КА порожнин: живота, черевної та очеревинної. Їх вміст; поділ на поверхи, утворення очеревини і їх значення. Формування зв'язок, бриж, чепців та сумок. Локалізація і шляхи поширення гнійних процесів у верхньому поверсі черевної порожнини.	
14	Особливості КА каналів, пазух і кишень нижнього поверху черевної порожнини, їх ревізія та поширення вмісту.	4
	КА тонкої кишки: синтопія; скелетотопія та варіантна анатомія; відділи, особливості кровопостачання (будова аркад), іннервації та лімфовідтоку. Орієнтири для ревізії.	
15	КА товстої кишки: синтопія; скелетотопія та варіантна анатомія; поділ, особливості кровопостачання, іннервації та лімфовідтоку. Анатомічні відмінності від тонкої. Критичні точки кровопостачання	4

	товстої кишки.	
	КА шлунка: Голо-, скелетотопія, синтопія; та варіантна анатомія; фіксаційний апарат; відділи, особливості кровопостачання, іннервації та лімфовідтоку.	
16	КА печінки: синтопія; скелетотопія та варіантна анатомія; фіксаційний апарат; поділ, особливості кровопостачання, іннервації та лімфовідтоку. Порто-кавальні та кава-кавальні анастомози. КА жовчного міхура і жовчних шляхів. Жовчний міхур: відношення до очеревини, варіантна анатомія; особливості кровопостачання та іннервації. Жовчні шляхи; синтопія, варіантна анатомія.	4
	КА селезінки і підшлункової залози: синтопія; скелетотопія та варіантна анатомія; фіксаційний апарат; особливості кровопостачання, іннервації та лімфовідтоку.	
17	Топографічна анатомія поперекової ділянки і заочеревинного простору. Межі, відділи, фасціальні футляри. Судини і нерви. КА надниркових залоз.	4
	КА нирок і сечоводів: синтопія; скелетотопія та варіантна анатомія; фіксаційний апарат нирок; відділи сечоводів, особливості кровопостачання, іннервації та лімфовідтоку.	
18	КА хребта та спинного мозку.	4
	Особливості КА малого тазу: зовнішні орієнтири, кістково-м'язова основа, діафрагма тазу, фасції, форми мінливості (статева, індивідуальна, вікова). Поділ на поверхи малого тазу. Топографічна анатомія очеревинного поверху малого тазу, його клінічне значення.	
19	КА підочеревинного поверху малого тазу: межі, органи, судини, нерви, лімфатичні судини і вузли. Статеві особливості. Клітковинні	4

	простори та їх сполучення.	
	Топографічна анатомія промежини у чоловіків. Зовнішні чоловічі статеві органи. Сім'яний канатик. Будова яєчка, його придатка	
	Оболонки яєчка. Будова чоловічого сечівника.	
20	Топографічна анатомія промежини у жінок. Будова і топографія піхви, зовнішніх жіночих статевих органів та жіночого сечівника.	4
	Загальна характеристика верхньої кінцівки і надпліччя. Топографічна анатомія пахвової і підключичної ділянок: межі, поділ, пошарова будова, м'язово-фасціальні футляри, судинно-нервові пучки.	
21	КА лопаткової і дельтоподібної ділянок: межі, поділ, пошарова будова, м'язово-фасціальні футляри, судинно-нервові пучки. КА плечового суглоба. ТА обґрунтування пункції та артротомії плечового суглоба.	4
	КА плеча і ділянки ліктьового суглоба: межі, поділ, пошарова будова, м'язово-фасціальні футляри, судинно-нервові пучки. Канали і борозни та їх вміст. ТА ліктьового суглоба та обґрунтування його пункції.	
22	КА ділянки передпліччя та променево-зап'ясткового суглоба: межі, поділ, пошарова будова, м'язово-фасціальні футляри, судинно-нервові пучки. Канали і борозни та їх вміст.	4
	КА кисті: межі, поділ, пошарова будова, м'язово-фасціальні футляри, судинно-нервові пучки. Клініко-анатомічна класифікація гнійних процесів пальців і кисті: флегмони кисті і панариції.	
23	Загальна характеристика КА нижньої кінцівки. Топографічна анатомія сідничної ділянки і кульшового суглоба. Анатомічні шляхи для пункції та розкриття кульшового суглоба.	4

	КА передньої і задньої ділянок стегна. ТА стегнового трикутника, каналів, борозен та їх вміст.	
24	КА ділянки коліна: межі, поділ на ділянки, судинно-нервові пучки. ТА колінного суглоба. Анатомічне обґрунтування пункції колінного суглоба і доступів до нього.	4
	КА ділянки гомілки: межі, поділ на ділянки, м'язово-фасціальні футляри, судинно-нервові пучки. ТА канали і борозни їх вміст.	
25	КА ділянки гомілково-ступневого суглоба і стопи: межі, поділ на ділянки, м'язово-фасціальні футляри, судинно-нервові пучки. Волокнисті та синовіальні піхви стопи. Анатомічні рівні ампутацій та екзартикуляцій стопи.	4
25	Підсумковий модульний контроль 2 (тестовий контроль, практична і теоретична частини).	2
49	Всього за модуль-2	58
50	Всього з дисципліни:	100

5.2.3. Тематичний план самостійної позааудиторної роботи

№ п/п	Тема заняття	К-ть год.
	Модуль 1.	
	Сучасні аспекти клінічної анатомії голови, шиї і грудей.	
1.	Підготовка до практичних занять – теоретична підготовка та опрацювання практичних навичок	10
2.	Предмет і завдання клінічної анатомії. Етапи становлення і розвитку клінічної анатомії. Методи вивчення людського тіла в КА Загальні	2

	закономірності пошарової будови тіла людини.	
3.	Науково-технічний прогрес у розробці питань клінічної анатомії. Експериментальна медицина.	2
4.	Вікові, статеві та індивідуальні особливості будови черепа. Скостеніння кісток мозкового та лицевого черепа, аномалії. Контрфорси. Краніометрія. Будова кісток склепіння черепа. Будова кісток основи черепа. Черепні ямки, межі, сполучення. Очниця, стінки, сполучення.	2
5.	Фасції голови. Кістково-фасціальні простори голови. Фасції шиї. Міжфасціальні простори шиї.	1
6.	Будова постійних і молочних зубів. Вади розвитку ротової порожнини.	1
7.	Фасції та ділянки грудної клітки. Спірометрія.	2
8	Підготовка до підсумкового модульного контролю.	4
	Разом	24
	Модуль 2. Сучасні аспекти клінічної анатомії ділянок живота, таза та кінцівок.	
9.	Підготовка до практичних занять – теоретична підготовка та опрацювання практичних навичок.	13
10	Піхва прямого м'яза живота. Біла лінія живота. Черевний прес. Черевні ділянки. Пахвинний канал: стінки, глибоке та поверхнєве пахвинне кільця. Топографія внутрішньої поверхні черевної стінки.	3
11.	Васкуляризація органів черевної порожнини і тазу. Непарні нутрощеві гілки черевної аорти, топографія, ділянки кровопостачання, анастомози. Анастомози гілок черевної аорти.	2

12.	Іннервація органів черевної порожнини і тазу. Поперековий відділ симпатичного стовбура і черевний відділ блукаючого нерва. Іннервація органів черевної порожнини.	2
13	Топографія нижньої кінцівки. Стегновий трикутник. Стегновий канал, стегнове кільце. Привідний канал. Підколінна ямка. Гомілково-підколінний та м'язово-малогомілкові канали. Ділянки стопи.	4
14	Фасціальні - клітковинні простори і канали та їх роль у розвитку і поширенні гнійників та гематом на верхній кінцівці: долоня, передпліччя, ліктюва ямка, плече, пахвова ямка; на нижній кінцівці: сіднична ділянка, стегно, підколінна ямка, гомілка і стопа.	2
15	Препарування ділянок. Підготовка до підсумкового модульного контролю.	10
	Разом з модуля 2	36
	Разом СРС з дисципліни	60

5.3. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

1. Метод роботи з книгою - використання навчальних посібників, чітке визначення актуальності теми, самостійна аудиторна та позааудиторна робота аспірантів (пошукачів) згідно з планом кафедри.
2. Лекція - метод навчання, який передбачає розкриття у словесній формі сутності явищ, наукових понять, процесів, які знаходяться між собою в логічному зв'язку, об'єднані загальною темою.
2. Наочні методи:
методи ілюстрації, демонстрації та спостереження.
3. Практичні методи:
вправи, дидактична гра, навчальна праця, практичні і дослідні роботи, реферати, підготовка презентацій. Метод “чотирьох кроків”: - викладач демонструє навичку; - викладач демонструє навичку з коментарем; - викладач демонструє навичку під коментар здобувача; - здобувач демонструє вміння.
4. Методи інтерактивного навчання:
групові (робота в парах, робота в трійках, змінювані трійки, робота в малих групах, ділові ігри, рольові ігри) та фронтальні (велике коло, мозковий штурм. аналіз проблеми), мозаїка. Комп'ютерний контроль знань на заняттях за конструйованими тестами.
5. Дослідницький метод - індивідуальні завдання з науково-дослідної та навчально-дослідної роботи; стимулювання навчально – дослідницької роботи аспірантів на практичних заняттях.
6. Участь аспірантів і пошукачів у навчально-дослідних конференціях і симпозіумах по проблематиці наукових досліджень.

5.4. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ

5.4.1. Оцінювання поточної навчальної діяльності

Розподіл балів, що присвоюються пошукачам та аспірантам при вивченні Модуля «1» та Модуль «2».

При засвоєнні кожної теми модуля аспіранту (по шукачу) виставляється бали за кожен напрямок діяльності (табл. 1).

Таблиця 1

Модуль	Тести	Усна відповідь	Практичні навички	Бал за заняття
«1»	0-1	0-7	0-4	0-12
«2»	0-1	0-4	0-3	0-8

Комп'ютерне або письмове тестування (десять запитань з ймовірними відповідями), оцінюються від 0 до 10 балів (Модуль «1», Модуль «2»):

- «0» балів - вирішено правильно 0-7 тестових запитань;
- «1» бал - вирішено правильно 8-10 тестових запитань;

Практичні навички, якими повинен володіти аспірант (пошукач) (вказані в методичній розробці) оцінюються від 0 до 4 балів (Модуль «1»):

- «0» балів, якщо аспірант (пошукач) не може провести клінічний топографоанатомічний опис ділянки чи органу з використанням рентгенівських знімків та томограм та не може виконати практичний навик;
- «1» бал, якщо аспірант (пошукач) при проведенні клінічного топографоанатомічного опису ділянки чи органу з використанням рентгенівських знімків та томограм допускає значні помилки та виконує практичний навик з значними помилками;
- «2» бал, якщо аспірант (пошукач) при проведенні клінічного топографоанатомічного опису ділянки чи органу з використанням рентгенівських знімків та томограм допускає помилки та виконує практичний навик з помилками;
- «3» бали, якщо аспірант (пошукач) з неточностями проводить клінічний

топографоанатомічний опис анатомічної ділянки чи органу з використанням рентгенівських знімків та томограм та з неточностями виконує практичний навик.

-«4» бали, якщо аспірант (пошукач) без помилок проводить клінічний топографоанатомічний опис анатомічної ділянки чи органу з використанням рентгенівських знімків та томограм та без помилок виконує практичний навик.

Практичні навички, якими повинен володіти аспірант (пошукач) (вказані в методичній розробці) оцінюються від 0 до 3 балів (Модуль «2»):

- «0» балів, якщо аспірант (пошукач) не може чи допускає помилки при проведенні клінічного топографоанатомічного опису ділянки чи органу з використанням рентгенівських знімків та томограм та не може виконати чи допускає помилки при виконанні практичного навик ;

- «1» бал, якщо аспірант (пошукач) допускає помилки при проведенні клінічного топографоанатомічного опису ділянки чи органу з використанням рентгенівських знімків та томограм та не може виконати чи допускає помилки при виконанні практичного навик ;

- «2» бали, якщо аспірант (пошукач) з незначними неточностями проводить клінічний топографоанатомічний опис анатомічної ділянки чи органу з використанням рентгенівських знімків та томограм та без помилок чи з незначними неточностями виконує практичний навик.

- «3» бали, якщо аспірант (пошукач) без помилок проводить клінічний топографоанатомічний опис анатомічної ділянки чи органу з використанням рентгенівських знімків та томограм та без помилок виконує практичний навик

Теоретична підготовка, якою повинен володіти аспірант (пошукач) (вказані в методичній розробці) оцінюються від 0 до 3 балів (Модуль «1»):

«0» балів, якщо аспірант (пошукач) не володіє матеріалом, не може дати топографоанатомічне обґрунтування теоретичного матеріалу по темі заняття;

«1» бал, якщо аспірант (пошукач) при відповіді допускає значні помилки та не може топографоанатомічно обґрунтувати теоретичний матеріал на таблицях та трупному матеріалі ;

«2» бал, якщо аспірант (пошукач) при відповіді допускає помилки та з помилками може топографоанатомічно обґрунтувати теоретичний матеріал на таблицях та трупному матеріалі ;

«3» бал, якщо аспірант (пошукач) при відповіді допускає помилки та частково може топографоанатомічно обґрунтувати теоретичний матеріал на таблицях та трупному матеріалі ;

«4» бали, якщо аспірант (пошукач) з помилками володіє топографоанатомічним обґрунтуванням теоретичного матеріалу, використовуючи таблиці та трупний матеріал по темі заняття та при відповіді допускає неточності;

«5» балів, якщо аспірант (пошукач) з неточностями знає теоретичний матеріал та володіє топографоанатомічним його обґрунтуванням, використовуючи таблиці та трупний матеріал по темі заняття, дає правильні відповіді на поставлені запитання з неточностями.

«6» балів, якщо аспірант (пошукач) з окремими неточностями знає теоретичний матеріал та володіє топографоанатомічним його обґрунтуванням, використовуючи таблиці та трупний матеріал по темі заняття, дає правильні відповіді на поставлені запитання.

«7» бали, якщо аспірант (пошукач) знає теоретичний матеріал та володіє топографоанатомічним його обґрунтуванням, використовуючи таблиці та трупний матеріал по темі заняття, дає правильні відповіді на поставлені запитання.

Теоретична підготовка, якою повинен володіти аспірант (пошукач) (вказані в методичній розробці) оцінюються від 0 до 4 балів (Модуль «2»):

«0» балів, якщо аспірант (пошукач) не володіє матеріалом, не може дати клінічне топографоанатомічне обґрунтування теоретичного матеріалу по темі заняття;

«1» бал, якщо аспірант (пошукач) при відповіді допускає помилки та з помилками

може топографоанатомічно обґрунтувати теоретичний матеріал на таблицях та трупному матеріалі ;

«2» бали, якщо аспірант (пошукач) при відповіді допускає окремі помилки та з помилками може топографоанатомічно обґрунтувати теоретичний матеріал на таблицях та трупному матеріалі;

«3» бали, якщо аспірант (пошукач) при відповіді допускає неточності при топографоанатомічному обґрунтуванні теоретичного матеріалу на таблицях та трупному матеріалі

«4» бали, якщо аспірант (пошукач) знає теоретичний матеріал та володіє топографоанатомічним його обґрунтуванням, використовуючи таблиці та трупний матеріал по темі заняття, дає правильні відповіді на поставлені запитання.

Максимальна кількість балів, яку може набрати аспірант (пошукач) на практичних заняттях при вивченні Модуля «1», вираховується шляхом множення максимальної суми балів за заняття на кількість тем і становить **120 балів**.

Мінімальна кількість балів, яку може набрати аспірант (пошукач) при вивченні модуля, є критерієм допуску до модульного підсумкового контролю, вираховується шляхом множення мінімальної суми балів за заняття (для Модуля «1» - 6 балів, для Модуля «2» - 4 бали) на кількість тем у модулі. Отже, для Модуля «1» мінімальна кількість балів становить **60 балів, а для Модулю «2» - 56 балів**.

Оцінювання індивідуальної самостійної роботи аспірантів (пошукачів) (індивідуальних завдань) (при вивченні Модуля «2»).

Кількість балів за різні види індивідуальної самостійної роботи аспіранта (пошукача) (СРС) залежить від її обсягу і значимості, але не більше 8 балів. Ці бали додаються до суми балів, набраних аспірантом (пошукачем) за поточну навчальну діяльність.

Кількість балів за різні види індивідуальної самостійної роботи аспіранта (пошукача):

- виступ з науковою працею на науковій конференції з призовим місцем – 8 балів;
- виступ з науковою працею на науковій конференції без призового місця – 8 балів;
- повідомлення на практичному занятті про прочитану в науковому журналі статтю за темою практичного заняття – 3 бали за кожну статтю.

Таким чином, максимальна кількість балів, яку може набрати аспірант (пошукач) при вивченні Модуля «2» до підсумкового модульного контролю, становить 120 балів.

5.4.2. ЗАСОБИ ПРОВЕДЕННЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАТЬ ТА ЙОГО ФОРМИ.

Підсумковий модульний контроль здійснюється по завершенню вивчення всіх тем модуля на останньому контрольному занятті. До підсумкового контролю допускаються аспіранти та пошукачі, які виконали всі види робіт, передбачені навчальною програмою, та при вивченні модуля набрали кількість балів, не меншу за мінімальну.

Підсумковий модульний контроль передбачає (табл.4):

Таблиця 4

Вид контролю		Кількість балів	
1	Тестовий комп'ютерний контроль	35 тестових завдань 0-35	
2	Практичні навички	1 навчоч на анатомічному препараті 0-5	
3	Усна відповідь	2 теоретичні питання	0-30
		1 ситуаційна задача	0-10
Загальна кількість балів			0-80

Вирішення питань тест-контролю:

по 1 балу за кожний правильно розв'язаний тест

0 балів – за неправильно розв'язані тести

Виконання практичної навички:

5 балів – якщо аспірант (пошукач) без помилок проводить клінічний топографоанатомічний опис анатомічної ділянки чи органу з використанням рентгенівських знімків та томограм та без помилок виконує практичний навик;

4 бали, якщо аспірант (пошукач) проводить клінічний топографоанатомічний опис ділянки чи органу з використанням рентгенівських знімків та томограм з неточностями та з неточностями виконує практичний навик;

3 бали, якщо аспірант (пошукач) проводить клінічний топографоанатомічний опис ділянки чи органу з використанням рентгенівських знімків та томограм з помилками та з помилками виконує практичний навик;

2 бали, якщо аспірант (пошукач) формує відповідь по клінічному топографоанатомічному описі ділянки чи органу з використанням рентгенівських знімків та томограм з значними помилками та пробує виконати практичний навик, допускаючи значні помилки;

1 бал, якщо аспірант (пошукач) робить спробу провести клінічний топографоанатомічний опис ділянки чи органу з використанням рентгенівських знімків та томограм з значними помилками та не може виконати практичний навик;

0 балів – балів, якщо аспірант (пошукач) не може провести клінічний топографоанатомічний опис ділянки чи органу з використанням рентгенівських знімків та томограм та не може виконати практичний навик.

Відповідь на теоретичне питання:

15 балів – аспірант (пошукач) достатньо повно, послідовно, грамотно та логічно відповідає на питання, акцентуючи увагу на принципово важливі аспекти.

14 балів – аспірант (пошукач) достатньо повно, послідовно, грамотно та логічно відповідає на питання.

13 балів – аспірант (пошукач) повно, послідовно, грамотно та логічно відповідає на питання;

12 балів – аспірант (пошукач) повно, грамотно та логічно відповідає на

питання, при цьому втрачається послідовність відповіді;

11 балів – аспірант (пошукач) повно, послідовно відповідає на питання та допускає несуттєві неточності у відповіді;

10 балів – аспірант (пошукач) грамотно й по суті відповідає на питання, допускає неточності у відповіді, самостійно виправляючи їх;

9 балів – аспірант (пошукач) демонструє знання основних закономірностей топографічної анатомії та основних хірургічних принципів, допускає помилки при відповіді за принципово неважливими аспектами;

8 балів – аспірант (пошукач) демонструє систематизовані знання про окремі топографоанатомічні утворення та недостатні знання з техніки та принципів оперативних втручань;

7 балів – аспірант (пошукач) не достатньо повно володіє клініко - топографоанатомічним обґрунтуванням теоретичного матеріалу;

6 балів – має систематизовані знання про окремі клініко- топографоанатомічні утворення, ділянки тіла людини;

5 балів – має не систематизовані знання про окремі клініко - топографоанатомічні утворення та ділянки людського тіла;

4 бали – має часткові знання про клініко-топографоанатомічні утворення та ділянки людського тіла;

3 бали – демонструє спорадичні знання про клініко - топографоанатомічні утворення та ділянки людського тіла;

2 бали – демонструє спорадичні знання з значними помилками про клініко - топографоанатомічні утворення та ділянки людського тіла;

1 бал – у аспіранта (пошукач)а відсутні знання про клініко - топографоанатомічні утворення та ділянки людського тіла, а при спробі відповіді допускає грубі помилки;

0 – балів не знає відповіді на питання.

Розв'язування ситуаційної задачі:

10 балів – аспірант (пошукач) вміє досконало топографо-анатомічно обґрунтувати правильний діагноз, вибрати адекватне оперативне;

9 балів – аспірант (пошукач) вміє досконало топографо-анатомічно обґрунтувати правильний діагноз, вибрати адекватне оперативне втручання;

8 балів – аспірант (пошукач) з невеликими погрішностями топографо-анатомічно обґрунтовує правильний діагноз, вибирає адекватне оперативне втручання;

7 балів – аспірант (пошукач) може топографо-анатомічно обґрунтувати правильний діагноз, однак допускає помилки в виборі адекватного оперативного втручання;

6 балів – аспірант (пошукач) із незначними помилками ставить діагноз та обґрунтовує його, допускає помилки у виборі оперативного лікування;

5 балів – аспірант (пошукач) вміє поставити вірний діагноз та вибрати адекватне хірургічне лікування, однак допускає помилки в його топографоанатомічному обґрунтуванні;

4 бали – аспірант (пошукач) із значними помилками ставить діагноз та обґрунтовує його, допускає помилки у виборі оперативного лікування;

3 бали – аспірант (пошукач) із значними помилками ставить діагноз не обґрунтовуючи його, допускає помилки у виборі оперативного лікування;

2 бали – аспірант (пошукач) із значними помилками ставить діагноз, допускає значущі помилки у виборі оперативного лікування;

1 бал – аспірант (пошукач) із значними помилками ставить діагноз, не вказує оперативного лікування;

0 – балів не вміє поставити діагноз та вибрати відповідне оперативне лікування.

Максимальна кількість балів підсумкового модульного контролю дорівнює 80.

Підсумковий модульний контроль вважається зарахованим, якщо аспірант (пошукач) набрав не менше 50 балів. (Мінімальні бали для зарахування ПМК: комп'ютерне тестування – 27 балів, практичні навички – 2 бали, усна відповідь – 21 бал).

Максимальна кількість балів підсумкового модульного контролю дорівнює 80. Підсумковий модульний контроль вважається зарахованим, якщо аспірант чи пошукач набрав не менше 50 балів.

Кінцевий контроль успішності – іспит.

Підсумок поточної успішності та підсумкового модульного контролю складає середнє арифметичне з двох модулів, проте не більше 120 балів. Іспит максимально оцінюється у 80 балів. Для переводу результатів, отриманих аспірантом (пошукачем) з кожного модуля із 200 бальної шкали у 120 бальну оцінку ділимо на поправочний коефіцієнт, який становить 1,66. Останній визначаємо шляхом ділення 200 на 120.

Іспит передбачає (табл. 5):

Таблиця 5

Вид контролю		Кількість балів	
1	Тестові завдання	0-40	
2	Розв'язування ситуаційних задач	0-10	
3	Усна відповідь	2 теоретичні питання	0-30
		1 ситуаційна задача	0-15
Загальна кількість балів		0-80	

Максимальна кількість балів підсумкового модульного контролю дорівнює 80. Підсумковий модульний контроль вважається зарахованим, якщо аспірант набрав не менше 50 балів. (Мінімальні бали для зарахування ПМК: комп'ютерне тестування - 30 балів, практичні навички - 4 бали, усна відповідь - 15 балів).

**Конвертація кількості балів з дисципліни в оцінки за шкалою ECTS
та за чотирибальною (традиційною) шкалою**

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
180-200	5 (відмінно)	A	Відмінно (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилوک)
160-179	4 (добре)	B	Дуже добре (вище середнього рівня з кількома помилками)
140-159		C	Добре (в цілому правильне виконання з певною кількістю суттєвих помилок)
130-139	3 (задовільно)	D	Задовільно (непогано, але зі значною кількістю недоліків)
120-129		E	Достатньо (виконання задовольняє мінімальним критеріям)
100-119	2 (незадовільно)	FX	Незадовільно (з можливістю повторного складання)
1-99		F	Незадовільно (з обов'язковим повторним

Сторінка 37 з 45

Силабус навчальної дисципліни «Сучасні аспекти клінічної анатомії» для аспірантів та пошукачів кафедри клінічної анатомії та оперативної хірургії ІФНМУ, освітньої кваліфікації доктора філософії, галузі знань «Охорона здоров'я», спеціальності 222 «Медицина».
Редакція 2020

			курсом)
--	--	--	---------

6. ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Викладання дисципліни «Сучасні аспекти клінічної анатомії» для підготовки доктора філософії здійснюється відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу в Івано-Франківському національному медичному університеті», «Порядку підготовки здобувачів ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)», Положення про підготовку докторів філософії та докторів наук і викладається в «Івано-Франківському національному медичному університеті».

Націлена на здобуття та поглиблення комплексу знань, вмінь, навичок та інших здібностей, достатніх для продукування нових ідей, розв'язання комплексних завдань з дисципліни, яка є фундаментом медицини, покликана розвивати у аспірантів і пошукачів – медиків цілісну природничо – наукову уяву про організм. За допомогою отриманих знань майбутній науковець зможе вірно розібратися в структурних механізмах різних захворювань і науково вирішувати питання їх діагностики і патогенетичного лікування.

Дисципліна включає практичні заняття та самостійну роботу аспіранта (пошукача). На практичному занятті викладач організовує детальний розгляд аспірантами (пошукачами) окремих теоретичних питань і формує вміння та навички їх практичного застосування у фаховому спрямуванні шляхом виконання практичних завдань. Для проведення практичних занять колективом кафедри створено методичні розробки для викладачів і методичні вказівки для аспірантів (пошукачів з підготовки і роботи на практичному занятті, що містять алгоритми виконання практичної роботи. Самостійна робота аспіранта (пошукача) – основний спосіб оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних занять.

Загальна максимальна сума балів, яка присвоюється здобувачу наукового ступеня доктор філософії за курс «Сучасні аспекти клінічної анатомії», становить 200 балів, що є середнім арифметичним балу за два модулі

дисципліни (max 120) та одержаного балу на екзамені з дисципліни (max 80).

Відвідування занять є обов'язковим. Пропущені з поважної причини заняття мають бути відпрацьовані аспірантом (пошукачем) упродовж 1 місяця в індивідуальному порядку з наданням оправдуючого документа. Пропущені заняття з неповажних причин повинні бути відпрацьовані впродовж 2 тижнів.

Аспірантам (пошукачам) надається можливість перескладання незадовільних поточних оцінок упродовж місячного терміну після отримання поточної незадовільної оцінки, але не пізніше дня проведення ПМК під час поточного заняття. Якщо аспірант (пошукач) із неповажних причин не відпрацював у місячний термін пропущені практичні заняття, питання дозволу на відпрацювання такому аспірантові (пошукачеві) вирішується завідувачем кафедри, до дати складання ПМК.

Аспірант (пошукач), який не набрав мінімального балу чи має невідпрацьовані пропуски практичних занять, до здачі ПМК не допускається. У такому випадку до призначеної дати перескладання ПМК аспірант (пошукач) користується повторним правом отримати допуск на складання підсумкового модульного контролю за дозволом завідувача кафедри.

Аспіранти (пошукачі), які не склали підсумкового модульного контролю, мають право на його перескладання не більше двох разів: уперше – упродовж 10 днів після завершення відповідного модуля викладачу, якого призначає завідувач кафедри, удруге – комісії, яку призначає завідувач кафедри, упродовж 10 днів після першого повторного складання.

Здобувач наукового ступеня доктор філософії повинен уникати будь-яких порушень академічної доброчесності. Недопустимими є будь-які дії, сутність яких полягає у наданні або отриманні несанкціонованої допомоги або нечесної переваги у будь-якій формі академічної роботи (академічне шахрайство), фальсифікація результатів досліджень, посилення у власних публікаціях, надання завідомо неправдивої інформації стосовно власної освітньої чи

наукової діяльності, оприлюднення наукових результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (академічний плагіат), оприлюднення твору, написаного третьою особою на замовлення здобувача, списування будь-яких письмових робіт інших здобувачів (у тому числі будь-яких письмових завдань, що виконуються здобувачами у межах навчального процесу під час проміжного та підсумкового контролю знань відповідно до програми навчальної дисципліни, а також під час державних екзаменів тощо).

Заохочується активність, ініціативність, творчий підхід.

7. ПЕРЕЛІК НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

7.1. Основна

1. Клінічна анатомія верхньої кінцівки: посібник / В. І. Півторак, О. Б. Кобзар, М. П. Булько, В. Г. Костюк. – Вінниця: Нова Книга, 2017. – 160 с.
2. Клінічна анатомія нижньої кінцівки: навчальний посібник / В. І. Півторак, О. Б. Волошин, О. А. Григор'єва [та ін.]. – Вінниця: Нова Книга, 2019. – 152 с.
3. Клінічна анатомія сечостатевих органів. / за ред. В.І. Горового, В.О. Шапринського, Б.Ф. Мозарчука. – Вінниця. ТОВ « Нілає - ЛТД». 2016.-640 с.
4. Головацький А. С., Черкасов В. Г., Сапін М. Р., Федонюк Я. І. Анатомія людини. У трьох томах. Вінниця: Нова Книга, 2015-2016 рр. 368 с.
5. Клінічна анатомія та оперативна хірургія: Довідник/ під. ред. С. М. Білаша. Полтава, 2019. 19 с.
6. Оперативна хірургія і топографічна анатомія голови та ший: підручник / В.І.Півторак, О.М.Проніна, Ю.М.Вовк та ін.; за ред. Професорів : В.І.Півторака, О.М.Пороніної. – Вінниця: Нова Книга, 2016.- 312 с.
7. Оперативна хірургія і топографічна анатомія: підручник /Ю.Т.Ахтемійчук, Ю.М.Вовк, С.В.Дорошенко; за ред. М.П.Ковальського. видання 4-е – К.:ВСВ «Медицина», 2018. – 504.
8. Clinical Anatomy and Operative Surgery: textbook /O.V.Slobodjan, V.Yu.Yershov, H.Ya.Kostiuk, V.I.Pivtorak; edited by V.Yu.Yershov. – Kuiv : AUS Medicine Publishing. – 2018. – 504 p.
9. Tsyhykalo O.V. Topographical anatomy and operative surgery: Textbook for foreign students / Jlexander Tsyhykalo/ - – Kuiv : Pateryk Publishing. - 2017. - 528 p.

7.2. Додаткова

1. Старушенко Л.І. Клінічна анатомія і фізіологія людини. – Київ:

УСМПІІБН, 2001р. – 256 ст.

2. Егоров И.В. Клиническая анатомия человека: Учебное пособие. Издание третье, перераб. и доп. — М.: ПЕРСЭ; Логос, 2003. — 688 с.

3. Кирпатовский И.Д., Смирнова Э.Д. Клиническая анатомия. Книга 1. Голова, шея, торс. Учебное пособие. - М.: Медицинское информационное агентство. 2003. - 350 стр.

4. Кирпатовский И.Д., Смирнова Э.Д. Клиническая анатомия. Книга 2. Верхняя и нижняя конечности. Учебное пособие. - М.: Медицинское информационное агентство. 2003. - 316 стр

5. Анатомия человека / М. Р. Сапин, К. А. Дюбенко, А. К. Коломийцев, Ю. Б. Чайковський /под ред. М. Р. Сапина. Анатомія людини в двох частинах. К., 2004.

8. Бобрик І. І., Черкасов В. Г. Сучасні аспекти функціональної анатомії центральної нервової системи. К., 2001.

11. Привес М. Г., Лысенков Н. К., Бушкевич В. И. Анатомия человека. Гипократ, Санкт-Петербург: Издательский дом СПб МАПО, 2004. 720с.

13. Синельников Р. Д. Атлас анатомии человека. Москва: Медицина, 2004, т.І, т.ІІ, т.ІІІ, т.ІV.

14. Тестові завдання «Крок-1» - анатомія людини / Видання 4-е, доопрацьоване / За редакцією П. П. Шапаренко, Л. П. Смольського. Анатомія людини в двох томах. К.: Здоров'я, 2003.

16. Черкасов В. Г., Бобрик І. І., Гумінський Ю. Й., Ковальчук О. І. Міжнародна анатомічна термінологія (латинські, українські, російські та англійські еквіваленти) Вінниця: Нова Книга, 2010. 392 с. (навчальний посібник).

18. Фредерік Мартіні Анатомічний атлас людини: Пер. з 8-го англ. вид [наук.ред.пер. В.Г.Черкасов], ВСВ «Медицина», 2011. 128 с. (атлас)

19. Sobotta. Атлас анатомії людини. У двох томах. Переробка та

редакція українського видання: В. Г. Черкасов, пер. О. І. Ковальчука. - Київ : Український медичний вісник, 2009. 840 с. (навчальний посібник).

7.3. Інформаційні ресурси

<https://ifnmu.sharepoint.com/ККАтОН/SitePages/Домашня%20сторінка.aspx?RootFolder=%2FKКАтОН%2FShared%20Documents%2FАспіранти%20%28здобувачі%29&FolderCTID=0x01200083E31352042A454492A95889EF12AB76&View=%7BCECF1ECB4-8840-4510-83B1-015282CF6B7F%7D>